

Vejledning til beskrivelse af specialistuddannelse indenfor fagområderne

I 2010 startede Uddannelsesudvalget understøttet af bestyrelse i DOS et arbejde for at få en vejledende målbeskrivelse for fase IV uddannelsen fra de enkelte fagområder. Formålet er at sikre at:

- Den uddannelsessøgende med retningslinierne i hånden kan stille krav til sin fase IV uddannelse
- Ansøgeren til en overlægestilling ved, hvilke kompetencer der forventes honoreret indenfor et givet fagområde på et givet niveau
- Stillingsopslaget og stillingsbeskrivelsen i større grad relateres til kompetencen i den aktuelle stilling
- Inspirere afdelinger til at tilrettelægge uddannelsesforløb og udforme stillingsbeskrivelser, hvis indhold bidrager til uddannelse på fase IV niveau.
- Den faglige bedømmelse baseres på et ensartet grundlag og bliver mere kompetent
- Fagområderne løbende justerer retningslinierne under hensyntagen til fagets udvikling, således retningslinierne bidrager til en faglig udvikling

Som videnskabeligt selskab har DOS's bestyrelse (eller uddannelsesudvalget) ingen myndighed eller sanktionsmulighed, når det gælder uddannelse efter speciallægeautorisationen er opnået. Regionerne og Sundhedsstyrelsen stiller ikke krav til fagområdespecialisten, tværtimod synes indstillingen at være, at jo mere generalist den ortopædkirurgiske speciallæge er, jo mere fleksibel er arbejdskraften. Specialeplanen lægger imidlertid op til at speciallægen har kompetencer, som kvalificerer til at fungere på forskellige niveauer. Denne sondring mellem forskellige kompetenceniveauer er der ikke taget højde for i uddannelsen.

Uddannelsesudvalget udsendte en vejledning og en skabelon for en "Vejledning for beskrivelsen af uddannelsen indenfor fagområderne" med det formål at sikre en vis ensartethed i målbeskrivelserne. Vejledningen tager som i de øvrige målbeskrivelser udgangspunkt i "De 7 lægeroller". Dog lægges der særlig vægt på "Ekspertrollen":

Indledning

I henhold til Sundhedsstyrelsens specialeplan for ortopædkirurgien vil der ske ansættelse på 3 faglige niveauer: Hovedfunktion, regional funktion og højt specialiseret funktion. Sundhedsstyrelsen har i bilag 17/A 29. januar 2010 fastlagt, hvilke specifikke behandlingsopgaver som ligger på de enkelte faglige niveauer, og tildelt de enkelte private og offentlige ortopædkirurgiske behandlingssteder et fagligt funktionsniveau. Dermed vil der også være mulighed for, at et konkret stillingsopslag kan indeholde oplysninger om på hvilket funktionsniveau, den opslåede stilling er indplaceret. Det er derfor nødvendigt, at *fagområderne beskriver uddannelsen på alle 3 faglige funktionsniveauer*. Udgangspunktet er fagområdernes vurdering af, hvilke kompetencer der er påkrævet, for at varetage den behandling, som specialeplanen tilsiger skal finde sted på de 3 faglige funktionsniveauer.

Herunder er der også behov for at tage stilling til, hvordan den uddannelsessøgende læge samarbejder med de andre funktionsniveauer, f. eks. når det gælder visitering, behandlingsmuligheder udover den mere basale behandling, efterbehandling m.v. På hovedfunktionsniveau kan der være behov for, at man må uddanne sig indenfor flere fagområder, idet specialiseringsniveauet i mange afdelinger vil kræve, at man er bredere funderet.

Der er redegjort for uddannelseskravene til speciallægen indenfor de enkelte fagområder i målbeskrivelsen for hoveduddannelsen, og disse krav skal derfor ikke gentages her.

Specialisten skal erhverve lægelige kompetencer indenfor alle 7 lægeroller (medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, leder/administrator, sundhedsfremmer, akademiker og professionel). *Den medicinske ekspertrolle vil utvivlsomt veje tungest i vejledningen til uddannelse, men det vil være hensigtsmæssigt at også andre lægelige kompetencer beskrives under hensyntagen til de enkelte fagområders særlige krav.*

For at konkretisere forventningerne til de enkelte kompetencer tilrådes at man anvender termer af typen:

- Forventes at kunne diagnosticere.....
- Forventes at kunne vurdere.....
- Forventes at kunne redegøre for.....
- Forventes at kunne behandle.....

Der ønskes således ikke en angivelse af et nødvendigt antal procedurer, eller en niveaudeling af typen: at have kendskab til, være rutineret i osv.

De anførte kompetencer er minimumskrav og må ikke opfattes som en begrænsning for, at den uddannelsessøgende tilegner sig yderligere viden og færdigheder.

Fagområde specifikke uddannelse

Der ønskes en beskrivelse af uddannelsesmæssige forhold, som har særlig betydning indenfor det enkelte fagområde. Med udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens specialeplan ønskes en beskrivelse af uddannelsen til specialist på de 3 funktionsniveauer, og gerne forslag til, hvilke uddannelsesmæssige tiltag der anbefales, hvis man ønsker at avancere fra et funktionsniveau til et andet.

- Beskrivelse af de 3 funktionsniveauer (hoved, regional og højt specialiseret) indenfor fagområdet
- Uddannelsens varighed under hensyn til, at der er tale om erhvervelse af kompetencer
- På hvilke afdelinger – i henhold til specialeplanen – kan uddannelsen foregå
- Bør/kan uddannelsen sammensættes af flere ansættelser. Er der behov for udveksling (fokuserede ophold), som eventuelt kunne arrangeres indenfor et regionalt samarbejde på tværs af funktionsniveauerne
- De enkelte lægerollers særlige betydning indenfor fagområdet
- I tilfælde af anbefalinger om særlige kompetencer, her tænkes især på den højt specialiserede funktion, da angivelser af, hvor (nationalt eller internationalt) sådanne kompetencer kan erhverves

- Teoretisk viden i form af lærebøger med særlig faglig tyngde, videnskabelige tidsskrifter af særlig betydning for fagområdet, referenceprogrammer m.m.
- Deltagelse i internationale generelle eller fagspecifikke kongresser, kurser e. lign.
- Anbefalinger om brug af kvalitetssikringsdatabaser

Krav til dokumentation af uddannelsen

Operationsliste

Operationslisten dokumenteres ved udskrift fra relevant system. Det forventes, at der vedlægges operationsliste ved ansøgning til alle stillinger på specialistaniveau. Superviserede operationer og operationer, hvor den uddannelsessøgende har superviseret skal også medregnes.

CME

Alle efteruddannelsesaktiviteter registreres: Kursusaktivitet, kongresser etc.

Forskning

Videnskabelig aktivitet dokumenteres

Undervisning

Præ- og postgraduat undervisning og anden form for undervisningsaktivitet dokumenteres.

Øvrige forhold

I princippet kan der blive stillet krav om dokumentation indenfor alle lægeroller (Medicinske ekspert, Kommunikator, Samarbejder, Leder/administrator, Sundhedsfremmer, Akademiker, Professionel).

Der foreligger nu en vejledende målbeskrivelse i specialistuddannelsen indenfor følgende fagområder:

- Hoftealloplastikkirurgi
- Knæalloplastikkirurgi
- Traumatologi
- Skulder- og albuekirurgi
- Artroskopisk kirurgi og sportstraumatologi
- Børneortopædi
- Håndkirurgi
- Onkologisk ortopædi
- Fod- og ankelkirurgi

Implementering

Der er naturligvis afgørende at de vejledende målbeskrivelser anvendes, når man laver stillingsopslag og tilpasser indholdet af afdelingslægestillinger, som indeholder en uddannelsesmulighed indenfor et fagområde. Det fordrer, at der er en fleksibilitet i stillingsmassen, som ligger ud over, hvad vi kender i dag. DOS bestyrelsen, uddannelsesudvalget og Kirurgisk Forum har arbejdet på at bedre fleksibiliteten og dermed uddannelsesmulighederne i afdelingsstillingsmassen. Vi så gerne en tidsbegrænsning i den del af afdelingsstillingerne som kunne anvendes til Fase IV

uddannelse. Det kræver imidlertid en vidtgående ændring af overenskomsten, som parterne ikke er indstillet på for nuværende. Der er dog flere muligheder for at sikre en vis fleksibilitet under den gældende overenskomst. Det er således muligt at søge orlov fra en fast afdelingslægestilling til en tidsbegrænset afdelingslægestilling (til Fase IV specialistuddannelse indenfor et fagområde).

Vi vil derfor opfordre til at afdelinger, som har et uddannelsespotentiale indenfor et Regionalt eller Højt Specialiseret Funktionsniveau laver tidsbegrænsede afdelingslægestillinger under hensyntagen til de vejledende målbeskrivelser indenfor de enkelte fagområder.

Uddannelsesudvalget
2.oktober 2012